

SLOVENSKI NAROD.

Labaja vsak dan, izvzemaš ponedeljke in dneve po praznikih, ter veča po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti-stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Francosko in Nemško.

Minola so tri leta po nemško-francoske vojni in Francoska nij samo poplačala ogromne vojne odškodnine, ki jej je bila naložena, nego mej tem se je okrepila tudi tako, da v Berlinu celo počenjajo bojazno pogledovati proti zapadu. Sploh je karakteristična prikazen, da so na Nemškem uže od 1871 leta naprej mislili splošno, da vsplamti v najbližje dobi povračilni dan za Nemce v Francoski, dasiravno jim je bilo znano, kako opešan je premagani sovražnik v finančialnem in fizičnem obziru. — V Franciji so do sedaj o kaki maščevanjski vojski govorili samo šovinisti, ko se je mej tem na Nemškem o tej zadevi malo govorilo, toda več mislilo in ravno slednji so najvernejši sovražniki.

Iz baš navedenega je razvidno, zakaj se še nikdar nijso oficirji zmagovalne armade tako pečali s študijami in vojaškimi naredbami premaganega sovražnika, kakor je ravno sedaj to slučajno v nemški armadi gledé Francije.

V Nemčiji vsak hip izhajajo na svitlo spisi o francoske vojnje upravi, ki kar naravnost navajajo uzroke, zakaj take spise objavljajo. — Tako n. pr. piše ravno na svitlo izšlega spisa pisatelj: „O francoske vojnje upravi in njenem preustrojenji.“ (Leipzig, für Militärwissenschaften): „Po sklenem miru z Nemčijo je armada francoska doživela več prenaredb, predlo je zadobila sedanjo podobo. Slednja bode kljub videzne pomanjkljivosti, kljub mnogim hibam v svojem notranjem organizmu za Nemčijo vedno enakomerni tekmeč, s katerim se mora v najbližje dobi še enkrat končni račun poravnati. Vsled tega je jako

važno za vsacega nemškega častnika, da je, kolikor je to možno, podučen o splošnih razmerah, organizaciji, oboroženji, vojni takiki itd.“

V teh besedah je izraženo takovšno prepričanje, ki miruželjne pri omenjenih slučajih skoro vznemirja. Ako nemška armada tako določno poudarja „še enkratni račun“, potem se res more zgoditi, in sicer iz vseh družih uzrokov, nego, da bi Francoska ravno hotela ohladiti svoje maščevanje.

Naj si bode uže kakor hoče, na Nemškem je splošna misel, da je nova nemško-francoska vojska neizogibljiva in zaradi tega nij prav nič nelegična bojazen, da bode Nemčija prej ali slej kljub pomirjevalnim zagotovlom sama dala povod novej vojski. — Razvidno je to tem več, ker se bode francoska vedno več krepila, čem kasneje se vojska s sovražnim sosednjim narodom prične. Uže sedaj mislijo politiki, ki o nameravanej hohencolerski prestolni kandidaturi na Španskem in o terjati Italije glede povrnitve Savojske mislijo, da vse to so le pruske nakane. Toda vse take in enake kombinacije so še nedoločne, in je treba pri takovej situaciji pomisliti prav natanko, ker to dobro dokazuje, kaj se je sploh nadejati v tacem slučaju od strani Prusije, oziroma velikega pruskega državnika, ki vodi celo vnažno politiko Nemško.

Glede vojnega vprašanja je vrh tega uprava notranje politike v Francoski tudi zelo važna.

Iz sedanjih razporov, ki izvirajo vsled strankarskih borb i ki deželo pretresavajo, — dalo bi se soditi, da se bodo Francozi začasno jako imeli na pozoru, bojne spletke na zunaj, in najmanje pa proti mogočni Nemčiji začenjati. Da si more to mnenje biti

opravičeno, more biti pa tudi nasprotno, ker nij baš brez izjeme v zgodovini, da so notranje zamotane razmere dale povod k vnanim razporom.

Vojska z Nemčijo bi mogla pomiriti začasno vse stranke v Franciji, ter bi stopilo na ta način vprašanje vladne forme popolnem v zakotje. Toda zaradi tega bi bilo vendar mnenje, da Francija „casus belli“, glede neugodnih notranjih razmer, hoče sama imeti na vsak način prezgodno.

Politično položje in razmere Francoske k drugim državam so vsled tega, kar se je dosedaj javno govorilo ali v javnost prišlo, vse kombinacije kake vojne skoraj brez vsakega pomena.

Mi bi skoro pritrdili, da so mnenja glede vojske iz te ali one strani in kedaj se to zgodi v tem trenutji prav malenkostna, ker so brez vsake podloge. Dasi pa ravno tako Nemška smatra vojno s Francosko kot neobhodno potrebno, isto tako napenja vse svoje moči in žile Francoske, da se na to dostojno pripravi. Postava o vojaški nabiri od 27. jun. 1872 l., in postava o vojni organizaciji od 24. jul. 1873 l. ustvarila je na ta način Francozom zares moderno armado, nedotikaje se pil tem načel občne vojaške dolžnosti in teritorialne uprave, dasi ravno so oni s temi postavami izgubili stari vojaški sistem in marsikake mile običaje. Njihova vlada je pri preustrojevanji vojske imela težak nalog, ker nij le morala odjenjati navzočnim ugovorom strokovnjaškim, nego morala je tudi raznoterim političnim strankam ugajati in izpolniti mnogo terjatev. Ako je v dotičnih postavah v enem ogledu polovičarstvo in hibe, vendar nij prezreti, da se je pri uvajanji storil velikanski korak, s katerim je armada francoska uže denes dosegla ono stopinjo, ki imponira

Listek.

Beatrica.

(Novela.)

IV.

(Konec.)

V tem trenutku prisopi tudi pes in prinese kačo v gobcu, katera je imela „rožo“ na glavi, kar je Beatrica takoj zapazila.

„Strupena je“, zavpila je in je poprijela roko soprogo, ter hitro začela rano s svojimi ustmi izsesavati.

„Pustite roko“, pravi Senanges, „to bi vam lekho škodovalo“.

Ona je pa z močjo, kakoršne bi nikdo od take nježnje gospe ne pričakoval, soprogo roko h ustnicam stiskala. Senanges je potem kačo, katero je pes prinesel, bolj natančno opazoval, vzel jo v roko in še enkrat dobro pogledal, ter zopet proč vrgel; kri se je v njegovi lici vrnila, oči so se mu zopet

zvedrile in mlo in ljubeznjivo Beatrico gledale.

„Pustite mojo roko“, nadaljuje, mej tem ko je soprogo z levo objel, ter na se pritisnil, „oba sva se zmotila, kača nij strupena in moje življenje nij v nevarnosti“.

Čudovito ga je Beatrica pogledala; prestop iz smrtnega strahu za moža v gotovost, da nij v nevarnosti, bil je tako nagel, da je v omotico pala in zmirom bledejšo glavico soprogo na prsi naslonila.

„Beatrica, draga Beatrica, kaj ti je? vsklikne marki, „ne boj se nič, saj nij v nobeni nevarnosti moje življenje“.

Beatrica se je hotela iz soprogovih rok iztrgati, ali marki jo nij izpustil.

„Blagoslavljam ta dogodjaj, ki mi je tvoje srce odkril“, reče na to Senanges prav ljubeznjivo. „Zdaj vem, da me ljubiš, kajti svoje življenje si hotela žrtovati, da bi moje rešila.“

Te besede so se Beatrici globoko v srce vcepile, in vendar so jo žalile, kajti marki je le izgovoril, da zdaj njeno ljubezen pozna, a o svoji nij besedice črhnil. Solze so začele jej vid zalivati in zopet je hotela se iz rok mu izmuzniti. Toda marki jo je še bolj k sebi pritisnil in milodonečim glasom rekel: „Ljuba soproga, dozdej sva bila jako nesrečna, a zdaj se najini srca poznati in vse bode zanaprej drugače.“

„Ne, ne“, pravi Beatrica, ter začne na ves glas jokati. . . . Vse srčne bolečine onega jutra, ko je soproga in sestričino poslušala, ponovile so se, in zdelo se jej je, da zopet sliši one strastne in britke besede, katere so njeno srce razmesarile, ko jih je čutila. „Ne“, nadaljuje, „nesrečna sva in bodeva vselej“.

Vedoželjno jo marki opazuje — ko mu na to markiza v jecljavem govoru razodene, da ga je ono jutro v lopi poslušala. Nje-

nasprotniku. Na Nemškem vse to radi pripoznavajo, kajti pisatelj prej imenovanega vojaško-znanstvenega spisa pravi: „Nihče ne more tajiti, da se preustrojevanje na Francoskem godi z velikansko energijo in da armada čini na opazovalca ves drug vtis, nego za dobo Napoleonovega cesarstva“. Zopet na drugi strani opomenja isti strokovnjaški pisatelj: „Zaradi nas (Nemcev) samih in v svoj prospeh ne želimo prenizko ceniti francoske armade, naroda francoskega in deželo“.

V nemškej armadi tedaj novo vojsko z Francijo nikakor ne smatrajo za kakov krutek boj, nego dobro vedo, da bode na francoske strani nastal s pomnoženimi in večjimi močmi, nego je bil prvi. Nemški vojni pisatelji so vrh tega dokazali, da bode francoska armadna reorganizacija najdalje do spomladi 1875. l. tako daleč opravljena, da jej je moč z uspehom pričeti novo vojno. Počaka li vojna do te dobe na sé, ali nastopi morebiti prej ali pozneje, pove nam bodočnost.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 19. novembra.

O preustroju *politične uprave* je izpregovoril v državnem zboru poslanec Gillelich in videti je, da bode ta važna stvar tudi do izvrševanja prišla. Da bi le pri reševanju tega vprašanja liberalci zares liberalci bili in narejali dotično postavbo v smislu svobodušne avtonomije občine in v smislu odstranjenja prepolicijskega in birokratičnega duha, ki je vladal dozdaj pri naših c. kr. političnih okrajnih glavarstvih, in deželnih vladah. In te dve oblasti sta res reforme potrebni, katera bi bila tudi od nas z veseljem pozdravljena, — ako bi bili od Nemcev vajeni družih političnih „reform“, nego taci ki nemško hegemonijo nad Slovani utrjujejo.

Češki list „Pokrok“ pravi v članku od 17. t. m. o ministerski krizi, da slednja prihaja iz narodno-gospodarske krize minolega leta, ko sta trgovinska ministra obeh polovic Avstrije, Banhans in Bartal držala mirno roke križem, v oči gled splošnej stiski in mizeriji, vse to je tedaj uzrok, ka se je preobrnilo v ministersko krizo.

„Národní Listi“ pak v uvodnem članku istega dne pretresava je tudi „zmenjo ministersko“ pišejo, ka bi bilo vse eno ostalo pri starem, gledé državno-pravnih vprašanj ko bi s Banhansom še trije drugi ministri

gova lici so resnejši postali, ljubeznjivost je iz njegovih oči izginila, — rana, ki se še nij bila zacelila, ga je začela boleti; a vse to je le en trenotek trajalo. Kajti takoj stisne soprogo k sebi, ter poljubava njen zajokani obraz.

„Morebiti, da je tako najboljšé“, pravi marki, „da si se sama na tak način prepričala, kaj sem oni dan s sestrličino govoril, zdaj nij nobene skrivnosti več mej nama. . . . Res je, da sem sestrličino iz celega srca ljubil, bila je moja prva in edina ljubezen, a moja resna volja je strast, s katero sem jo ljubil, preobrnila v mirno prijateljstvo. Jaz jo ne bodem nikdar pozabil, ali čas in daljava sta dobrodejno na moje srce uplivala; privadil sem se mirno na to misliti, da je soproga družega. . . . In ona mi je bila dalje, ti blizu, z lastnimi očmi sem videl, kako si iz otroka žena postala, najprvo si pridobila mojo pozornost, potem moje dopadajenje in končno moje —

šli na odpočinek, vsaj bi prišli na njihovo mesto drugi ustavoverci. „Da mi kaj dosežemo, nastati mora splošna a ne osobna prememba v ministerstvu. Dokler smo bili delavni in činni, pokopali smo Čehi vsako ustavaško ministerstvo, isto tako Lasser-Auerspergovo poderemo, ako smo delavni in ne pasivni“.

Tirolski list „Tiroler Stimmen“ piše o potrebi, ka naj se vsa opozicija združi k složenemu postopanju, ne le v principu, nego tudi v taktiki. Kolikokrat je bil uže o tem prazen govor? Ko bi Čehi hoteli, pa je.

Andraš je dva uradnika iz ministerstva notranjih zadev odpustil iz službe, ker je gotovo eden izmej njih prodal peštanske-mu dopisniku „N. Fr. Pr.“ one Andrašijeve note glede trgovinske pogodbe z Rusijo, iz katerih je vidna Banhansova kratkovidnost. — Eden teh uradnikov, Mihok, pozivlje dopisnika naj imenuje ime, od koga je dobil one note. Dopisnik „N. Fr. Pr.“ to se ve da odreka imenovanje imena. Zdaj pride stvar v kriminalno preiskavo.

Mesto **Karlovce** je imenovalo komandujučega generala v vojni krajini in Hrvatski fem. Mollinaryja za častnega meščana, ker se je za napredek v vojni krajini zaslug pridobil.

Hrvatski „Obzor“ od 18. nov. oslavlja v prvem, črez celo stran tiskanem članku petindvajsetletnico biskupovanja Strossmajerjevega in pravi mej drugim: „Na današnji dan prije dvaest i pet godina pukao je glas po hrvatskoj domovini, da je Josip Juraj Strossmayer postao djakovačkim biskupom. — U ono doba njegov glas nije bio tako prostoran, kao danas. No koji ga i nisu poznavali, sudeć po njegovoj mladosti, u kojoj je malo tko od nizka roda biskupom kao on postao, slutili su na neobične darove uma i srca. Njegova djela daleko su nadkrilila sve najradostnije slutnje u narodu. — Dopavši izra toga absolutizam povukao je gustu koprenu na sve rodoljubive uspomene i težnje. Izpod koprene obraćale su se narodne oči na bana Jelačića i biskupa Strossmayera. Narodni pjesnik, narodni prorok, koji kroz oblake mogaše porizati u nebeske vedrine, slagao je svoje proročanske pjesme pod okriljem ovih dvaju imena. Novo bolje doba nadje ga gotova borioca, koji do danas, neustrašiv, plemenit, zanosan, darežljiv, potičući, obodravajući, tješeci i podučavajući sborom i tvorom stoji u prvom redu i svagdje, gdje ga domovina zove, da njoj i narodu svomu podigne i razširi svaku dobrotu, svaku ljepotu, svaku plemenitost i dragost. Ovih dana čitamo žalobnu njegovu ispovjest, kako od boga moli još samo toliko života, da posveti milu vjerenicu svoju djakovačku crkvu. Narod uz njega moli, neka mu providnost ispuni

ljubezen. Pozno sva se izpoznala, naši srci so bili najprvo za druge, moje za sestrličino, tvoje za kralja, pa . . .“

„Ne“, pravi markiza ognjeno, „jaz nijsem nikdar kralja ljubila. Njegova prijaznost je sicer moja fantazijo zmotila, a mojega srca nikdar“. . . . Ona je obmolnila, nij mogla dalje govoriti, on pa se je pripognil, ter lici poljuboval, po katerih so se gorke solze polivale, njegove oči so se bleketale, ko da bi solnce iz njih sijalo.

„Tedaj nijsi kralja nikdar ljubila?“ povpraša jo ljubeznjivo, „in sem jaz res tako srečen, da je to ljubo srce najprvo za-me bilo“?

Markiza nij ničesa odgovorila, temuč le roki okolo Senanževega vrata ovila in ga prav ljubeznjivo pogledala. Njune oči so se jima srečali, in kar je Beatrica v moževih brala, zagotavljalo jo je, da je njegovo srce zdaj le njeno in da jo ona gospa daleč onkraj morja ne vznemiruje več.

sve plemenite želje. Živiti pako — živiti će i onako do veka!

Na **Erdeljskem** se snuje nova „erdeljska magjarska narodna stranka“. V pozivu izdanem ostro kritikujejo vso državno upravo. Kaj bi moglo iz Erdeljcev postati, še predobro vedo od l. 1848. — Kaj se še izleže v tej stranki, nij popolnem jasno dosedaj. Daakovske novine polemizirajo proti tej stranki.

Vnanje države.

Iz **Rusije** vedo listi povedati, da je vlada prišla na sled novi zaroti, ter je uže več, nego 3000 osob, tudi več dam zaprtih. Anglešk list „Daily Telegraph“ poroča, da nijso še na konci preiskavanja.

Na **Francoskem** se skuša zedinjenje mej levico (republikanci) in mej nedoločnim levim centrom doseči. Ako se to posreči, Mac-Mahon ne bode imel več večine in potem nič drugega ne ostane nego razpuščenje zbornice, ki tudi edino more Francijo rešiti iz nenaravnega stanja.

Iz **Španije** se poroča angleškemu listu, da je Karlism, ko so po bitvi pri Oyarzunu bežali, 60 moč v snegu zmrznilo. Po tem tacem ne bode dolgo mogoče don Karlosu vojske v gorah nadaljevati. Don Karlos tudi denarja nema. Vojvoda modenski mu je bil, kakor rimski „Fanfulla“ pripoveduje, deset tisoč lir „posodil“; te so zapravljene, a več vojvoda ne da — ker vidi, da še teh ne bo nazaj dobil.

General Loma je namestu, da bi nasledoval premagane Karliste, v Madrid od vojske proč poklican. Zavoljo tega je velika nevolja v vojski in pri ljudstvu. Zmagati republikanci še znajo, zmage porabiti pa ne. Ali ne morejo ali nečejo?

Z bojišča se piše „K. Ztg.“ o mestu Irun, katero so Karlisti streljali, predno so jih republikanci prepodili: Ulice so polne posipov, brunov, zlomljenega pohištva, ljudje, kakor da bi se bili iz teške omotice vzbudili. Nekateri hiše so zgozele in skupaj pale, druge so na pol podrte. Največ so strehe trpele. Dva pruska oficirja sta rekla, da bi bili Karlisti to mesto lahko z bajonetom vzeli, če so res vojaki. Nič nij bilo treba ognja v mesto metati. Ker so to storili, so le zopet pokazali, da so druhal, katera, če prej konec vzame, bolje je.

Angleški „Times“ poročajo, da je tedanji minister Gladstone uže pred zadnjim rimskim koncilom svaril škofa Manninga pred pogubnimi nasledki objavljenja dogme o papeževi nezmotnosti. — Papež se je močno razhudil nad Gladstonom, da je s svojo znano izjavo „kakor gad pičil ladjico Petrovo.“ V vatikanu so se pa teh preneglih besedij skesali in jih dementirali. Vendar angleški poslanik v Rimu trdi svojej vladi, da je papež res tako govoril.

Arnimova pravda je preložena na 9. decembra v končno obravnavanje.

Upor v **južno-amerikanskih** La-Plata-državah je čuden konec storil, namreč v sredi krvavega boja sta se poveljnika obeh strank, vodja uporne vojske general Mitre in novovoljeni predsednik Avellaneda pobogala in mir naredila s pogodbo, da nove volitve mej njima odločijo.

Domače stvari.

— („Novice.“) Ko Nemci in vlada vse napore delajo, da bi slovenstvu na Kranjskem dali smrtni udarec, ne vedo „Novice“ zopet družega pisati, nego dolg neslan članek, v katerem se otrobi vežejo in psuje na „Mladoslavence“ na dr. Vošnjaka in dr. Razlaga itd. Je-li je s tacimi ljudmi mogoče z največjim zatajevanjem samega sebe za kaj vzvišenega boriti se, kakor je naša slovenska narodnost?!

— (Slovenski državni poslanci) bodo, kakor „Vaterl.“ čuje, interpelirali vlado

zakaj se pri pripravah volitev v kranjsko trgovinsko zbornico po drugih načelih dela nego v drugih deželah. — Nam o tej nameri nij še poročano, a verjetna se nam zdi, ker dežela to pričakuje in obe „Pressi“ naravnost povesti, da gre ves Vestenekov manever le na to, kako 5000 slovenskih volilcev ob volilno pravo deti in nemškutarjem večino v deželni zboru pripraviti.

— (Politično „narodno društvo“) je včeraj v odborovi seji sklepalo, kako udeležiti se agitacije za narodne kandidate za trgovinsko zbornico. Več povemo kadar bode trebalo delati.

— (O dr. Orlu) katerega smo včeraj k večnemu pokoju spremili naj danes še omenimo, da je bil prvi notar ljubljanski, ki je tudi slovenski uradoval in — poleg g. J. Zupanca edini. Isto tako mu bodo kmetje na ljubljanskem močvirju hvaležnost ohranili, ker Orel jih je prvi učil šoto tako rezati in sušiti kakor se dan danes ravna ž njo. Star je bil 78 let. — Imel je dr. Orel tudi „odlikovanje“ zlatega križca za zasluge. A nikdar tega ordna nij nosil, ker kot pravi narodnjak in demokrat v blagem smislu besede nij maral za enake stvari, kar ga gotovo lepo karakterizuje.

— (Od „banke Slovenije“) smo naprošeni omeniti, da tretji obrok za doplačevanje prve polovice na delnice izteče 18 decembra, prvi obrok druge polovice pak 20. dec.

— (Slika ljubljanske realke) s popisom je izšla v zadnji „Neue Illustrirte Zeitung“, ki izhaja na Dunaji.

— (Imenovanje.) G. Fr. Sujer je imenovan za provizoričnega vodjo računskega oddelka pri finančni direkciji v Ljubljani.

— („Laibacherična“ temeljitost.) Večkrat smo že omenjali, kako izvrstno nemški časopisi, ki mej nami izhajajo, našo deželo in ljudstvo poznajo, za katero se vendar politikovati usojajo. — Zopet mal dokaz. Včeraj je slovensk list poročal iz „notranjske Bistrice“, da je tam zelje tako obrodilo, da je ena zelna glava vagala 15½ funtov. Hitro denes „Laibacherica“ prestavi, da se je ta čudež zgodil v „Windisch-Feistritz“ in učenjaki tega uradnega kranjskega lista do seh por ne majo niti misli, da bi slovenska Bistrica utegnila biti kje zunaj Kranjske, morda nekje na Štajerskem.

— (Izpod Begunjske) na Gorenjskem se nam piše: Kakor povsod, tako tudi našo okolico pokriva bela snežena odeja. Nepričakovano je jelo snežiti dne 12. t. m.: isto je še toliko bolj sitno za naše kmetovalce, ker si nijso utegnili stelje napraviti, kajti imeli so ravno s spravljajem surovine opraviti in sedaj nema večina celo nič nastelje. Letina pri nas je bila jako dobra. Pridelki vsi, razen krompirja, bili so taki, da ljudje ne pomnijo enakih. Pa saj je prav, bodo ubogi kmetje vsaj velike davke lažje plačali.

— (Obesil se.) Piše se nam: 18. t. m. popoldne se je Štefan Snoj, premožen posestnik iz Nadgorice, št. 25, 42 let star, v hosti nad cesto pri Gameljnih, (blizu Ljubljane) — obesil. — Pravijo, da ga je vsak mesec taka neumnost prijela, da je bil ves zmešan, — torej je tu samomor iz blaznosti.

— (Vsled požara v Mozlju) na Kočevskem je kranjska deželna vlada v pomoč ubogim pogorelcem ukazala, naj se da-

rovi za pogorce po deželi nabirajo in od dajejo pri ljubljanskem magistratu in pri vseh okrajnih glavarstvih.

— (Kmetijska družba) je prodajala 12. t. m. v Krškem, 14. pak v Kranji bike in telice muriškega in pinčgavskega plemena, da se tako živinoreja zboljša in požlahtni.

— (Semnji), ki so bili prepovedani zaradi živinske kuge v Krškem, Mokronogu in Radečah smejo zdaj biti. V Kočevji pak še ne smejo biti.

— (Iz ljutomerskih gor) se nam piše: Prerana zima nas je neprijetno iznenadila. Imamo uže en čevljev debelo snega in mraza 5—6°, tudi 7°. V prejšnjih letih smo še živino o tem času pasli. Prerana zima tudi kupčevalcev za našo sladko kapljico ne bode k nam mikala; vino bode vsled tega v ceni padalo, in žep, kateri je uže sedaj prazen, bode čisto zamrznil. Kakor se je egiptovskemu Jožefu sanjalo, napoveduje se nam 7 slokih krav in 7 slabih let, namreč v zadevi penezov, katerih jako primanjkuje, da je živež, zlato žito prav po ceni. —

— (V Hajdini) poleg Ptuja se je zidala (za 20.000 gld.) in posvečevala od mariborskega škofa 15. t. m. nova cerkev.

— (Celovške šole) ostanejo še do 22. t. m. zavoljo epidemičnih ošpic zaprte.

— (Iz Gorice) se nam piše 18. t. m.: Vreme imamo zopet krasno. — Goriška čitalnica napravi v soboto 21. t. m. ples. Sviral bode septet novodošlega Weberjevega polka. — Zadnjo soboto o poludne sta se zgrabila v gospodski ulici dva elegantno oblečena italijanska gospoda in sta se s palicama tako dolgo po butici bila, da sta vsak svojo na drobne kosce razdrobila. Okolostoječi ljudje so ju jedva razkropili in pomirili. — Pondeljek so peljali naši Briči okolo 80 voz (prvi voz je bil s cveticami okinčan) božje kapljice skozi mesto ponosni na kolodvor, kupil jo je neki Dunajčan 1500 vedrov. — Ubijalca onega duhovna v Brazanu so te dni ulovili. Nij bil brat duhovnov kakor sem vam napačno poročal, nego mož duhovnove nečakinje.

— (Zamet na karlovško-reški železnici.) Iz Reke se nam 17. novembra piše: V noči od 12. do 13. t. m. je mej Fužinami in Plasim v županiji reški od 4 črev. do 3 sežnje visoko sneg pal in je vsled tega promet na Karlovško-reški železnici zaprt. Reški poštni vlak od 13. t. m. je blizu Zlobina v snegu obtičal in je vzprkos 5 mašinam, katere so iz Reke na pomoč hitele, da progo od snega očiste, do denes še nij mogloč bilo, promet nadaljevati in dotične železniške potnike od 13. t. m., kateri so z velikimi težavami vendar do male vasi Zlobin prišli, od „sibirskega prognanstva“ osvoboditi. Razen tega je tudi tako huda zima, da je eden delavcev, ki na železnici sneg kidajo, zmrazil, a nekemu drugemu je malo manjkalo, da nij šel za svojim nesrečnim tovarišem.

— (Potres.) U Klani, zgora Kastva dne 23. na 24. pr. meseca nočju u 1 sat i 38 časovah tresla se je zemlja tako žestoko, da se je malo i veliko od straha prepalo. Ovomu pako nije se čuditi, jer je 1. marca 1870. potres ondje nekoliko kućah srušio. Zemlja se je ovaj put tresla tri sekunde od jugozapada prama sjevero-iztoku. Kad je strešnja prestala, čuo se još izpod zemlje

mukal štropot. Triesak bio je vertikaln, te se je ljudem činilo, kao da jih nešto diglo iz postelje i odmah opet spustilo.

„N. Sloga.“

Razne vesti.

* (Ženski uradniki.) V novejšem času je ogersko komunikacijsko ministerstvo izdalo normo, ki dovoljuje, da pri ogerskih železnicah žene pri raznih službenih oddelkih službe opravljajo (n. pr. smejo kontrolirati nabrane vozne listke, odpravljati zloženino, prodajati vozne listke, voditi zapisnike o prometu vozov, pisati avize, oddajati privatne ali uže stilizirane službene brzojavke na železničnem telegrafu). Pri vseh imenovanih oddelkih smejo ženske nastavljene biti, ki so 20 leto dopolnile, jih družbene razmere ne zavirajo in k dosegu dotične službe potrebno zmožnost imajo, po mogočnosti — za zdaj le po dnevi — z pogodbo tudi samostojno. Ženam, odrastelim hčeram ali bližnjim sorodnikom železničnih uradnikov je pri oddaji služeb prednost varovana.

* (Promet pošte) leta 1873. Iz tabele o izidu poštne prometa o letu 1873 je razvidno sledeče: Promet pisemske pošte znaša v naši državi 190,192,608, oni iz Nemčije 39,129,552, iz drugega inozemstva 6,749,640.

* (Ponarejevalec bankovcev — pastir.) Pred porotno sodnijo je stal one dni v Tarnovu 14 letni pastir, obtožen, da je ponarejeval petake (bankovce). Mlad umetnik je petake delal brez tiskalne mašine in brez litografije, kar s prosto roko na — paši. Namestu umetnega črnila, napravil si je sam neko črnilo iz pšenične rje, rudečo tinto pak iz bezgovih jagod. Dečko zna le za silo čitati, in pisati se nij učil nikoli, toda risanje je bil njegov najljubši posel od otročjih let, risal je podoba z ogljem na stene, zaradi česar je bil čisto od očeta tepen. Neobičajne zmožnosti dečkove v risanju so se po razvile še le pozneje na čudovitni način, ko je začel ponarejevati bankovce, katere je kradel očetu in namestu katerih je položil ponarejene. Na ta način je oče njegov nevedoma izdajal ponarejene bankovce. Ko pak sodnija le še nij hotela to verjeti, pokazal jim je svojo umetnost pastir na mestu, ter izgotovil za pol ure — petak, končno je narisal celo portrait predsednika sodnije z svinčnikom z nepopisljivo točnostjo. Mladega fabrikanta bankovcev so obsodili na 3 leta ječe.

* (Diamantno svatovanje.) V Piravartu praznuje 22. novembra pek Grünwald 60letni god svoje poroke. Star je 87 let, žena njegova pa 89 let. Vzela sta se l. 1814.

* (Nagla smrt.) Poljski poslanec v državnem zboru Agapsovič je bil 13. t. m. zadet na ulici od mrtvouda, ter obležal takoj mrtov. Popoldne je bil še navožen v odbor, ki je pretresaval zadeve o živinski kugi.

* (Samomor iz častičutja.) Ravnatelj občanske šole v Veršecu g. L. Vodecky, ki je 23 let na tamošnji realni marljiv bil v svojem poklicu a obče čislán, se je one dni obesil. Uzrok je nekov sramotilni spis proti Vodeckemu, ki o slednjega zmožnosti pisaje pravi, ka je omenjena realka najslabša v celej deželi.

* (Mačeha.) V Trstu se je 18. t. m. pričela končna obravnava sodnijska proti Ani Postelovej, soprogi po c. kr. nadlejtantu topničarskem. — Zatožena je hudo delstva, doprinešenega na nevlastnej 2 l. hčerki, ki je pošla nadlejtantu s prvega zakona. Ako si predstavljamo narodno slovensko pesen „Sirotek“ imamo tedaj še le pojem, kako nečloveško je ravnala z ubogim detetom, ko nij bilo moža doma. Celó leto ga je mučila i pretepala, da nijmo v stanu to popisati. Njene čine nečloveške so prebivalci v njenej hiši sami izdali sodniji.

* (Pasja steklina.) O tej grozovitej bolezni pasjej piše nek ruski list sledeče: Kar je profesor patologične anatomije, M. M.

Rudnev pričel predavanja iz patologične anatomije živalske za študente živalno-zdravništva. obračal je svojo pozornost posebno pasjej steklini, katera se tako pogosto nahaja pri sodnijskih živalozdravniških poskusih, kajti, dosedaj se je pokazalo, da baš pri razrezanih živalih niso mogli najti zadosti dokazov o tej bolezni. Prepričan je svoje poslušalce, da je tu moč le s mikroskopom kaj izpoznati, a pripovedoval jim je sledeči rezultat: Poglavitni vzrok pasje stekline je anatomska sprememba ledvic vsled gobastega vnetja slednjih. Omenjeno vnetje se loči v tem od drugih vnetij, ka je cela ledvična površina kožica ob enem bolna in da lahko nastanejo vsled tega, ker se ob enem ledvične cevce napolnijo z neko žlezasto masno tekočino, iz katere pohaja baš smrt pri pasjej steklini. Ker se je tedaj posrečilo najti vzroke te bolezni, se je nadejati, ka se bodo našla tudi sredstva k lečenju.

Gospodarske stvari.

O presajenji mladih dreves.

V pustem kraju je navadno, drevje saditi v jeseni. V mrzlej zimi pozebejo, kot vemo

iz izkušnje. Nasprotno se sadé v prijetnem a suhem podnebju, posebno če je zemlja suha v jeseni, ker jim zimska moča — koristi. V globokejši in mehkejši zemlji se prav navadno sadi. Ako je pa zemlja peščena, in trda ali celo ilnata (neodvisna od gorenje prsti), se mora tedaj spoduja zemlja iztrebiti in na to mesto mehčaje prsti nasipati, ker le tako je moč izgojati močno in plodonosno drevje. —

Kako se dela trdno platno za vreče na pšenico itd.

Naj se izkuha 2 funta dobrega hrastovega čresla v 10 bokalih vrele vode. V ta krop se namoči v ta namen odločeno platno, ter se pusti v njem 24 ur ležati. Potem se pa vzame ven platno, se opere v čistej vodi, ter se posuši. Na 10 vatlov platna pride 2 funta čresla. Predivne niti in konopljene, se napijejo čresline, katera je ne varuje samo zvijanja, kot usnje, nego je tudi močnejše.

Krompir se obvaruje gnjilobe,

v jeseni in po zimi v kletih, ako se na dotični kraj, kot za podlago polože opéke ali pa dilje; na to se nastelje 1 črevelj visoko

slame, ter na njo krompirja. Znano je, da tudi tu sopare izpušča krompir, zatoraj je slama ravno pravo sredstvo, da se sopari skozi njo — razkadé, ker bi drugači krompir začel gnjiti. Na ta način se ohrani krompir vedno izvrstno. —

Dunajska borza 19. novembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	70	gid.	05	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	"	45	"
1860 drž. posojilo	109	"	25	"
Akcije narodne banke	993	"	—	"
Kreditne akcije	235	"	—	"
London	110	"	35	"
Napol.	8	"	90	"
C. k. cekini	—	"	—	"
Srebro	104	"	65	"

Zahvala.

Za izkazano srčno sočutje, kakor tudi mnogo spremstvo do gomile preljubljene naše sorodnice, gospodične

Angelike Pavlin-ove,

izrekamo vsem znancem in prijateljem, posebno pa čestitim pevcem tukajšnje čitalnice za milo pevane nadgrobnice, svojo presrčno zahvalo.

(325) Žalujoči sorodniki.

Tuji.

18. novembra:

Evropa: Koseni iz Radne. — Minc iz Litije.

Pri Slonu: Angl. Dostal, Wurm iz Dunaja. — Trinajsti iz Senja. — Sauhi iz Reke. — Oblak iz Litije. — Mikoli, Havliček iz Zagreba. — Košir z ženo iz Cicova.

Pri Malici: Rom iz Kočevja. — Durstmüller iz Brna. — Seibert, Bahus, Geringer iz Dunaja. — Detelja iz Grada. — Brul iz Brna.

Pri Zamorel: Eržen iz Litije. — Kran iz Celja.

Pri carju avstrijskem: Prah iz Št. Ruprehta.

Prodaja tiskarne.

Akcijsko društvo „Narodna tiskarna“ v Ljubljani, proda svojo novourejeno tiskarno v Mariboru. Oferi naj se do 25. nov. na direkcijsko „Narodne tiskarne“ v Ljubljano pošljejo.

Pri Dunajski razstavi l. 1873 2 medalji za napredek za 8 zvonov s skupno težo 300 centov, vlitih za votivno cerkev na Dunaji, razstavljenih.

Ces. kralj.

dvorna livarna za zvonove in metale Ignacija Hilcerja & sinov

v Dunajskem Novem mestu

(Ignaz Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt)

se priporoča za naročevanje

zvonov vsake teže in vsakega glasa,
ter tudi za vsake izdelke iz vlitega metala.

Za prej odločeni glas ali čisto harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poročstvo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprava, jarmi iz lesa ali železja po najboljši in najnovjši šegi narejeni, tako da se veliki in težki zvonovi prav lahko gonijo, ker teko po zobcih na novo iznajden način; tudi se lahko presučejo, kadar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepši pojo.

Tudi se zvonovi tako uredijo, da se pri zvonjenji vsi lepo vjemajo in kemblji drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako uredenje je iznašla ta livarna novo sistemo, po kateri vsak novo opravljjeni zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku in sam človek v kakih urah po zelo priprosti napravi brez vseh stroškov tako urediti more, da zvonovi enako, hitreje ali bolj počasi tekó.

Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni. Zarad plače so ugodni pogoji. (287—7)

Kar ta livarna obstoji, 33 let, je vtila 2930 večjih zvonov, ki so tehtali 12800 centov.

Vabilo

k udeležbi velikih izteženj, ki se začnejo meseca decembra; od habsburške države garantirano in potrjeno

denarno izlozovanje.

To podvečje je pod vedno garancijo i državnim nadzorstvom; izdajejo se le originalni lozi.

P. štenost, kot dobra uprava ste tu združeni, ter stroški te udeležbe, naproti podanemu dobicku, niso veliki.

Črez polovico lozov se iztebuje v 7 razredih ali oddelkih, kot dobicki in sicer:

375.000 R. M.

218.750 gld. j. n. v.

špec.

1 premija R. M. 250.000	6 dobick. R. M. 15.000
1 dobick. " 125.000	" 12.000
1 " " 90.000	" 6.000
1 " " 60.000	3 dobicki " 4.800
1 " " 50.000	40 dobick. " 4.000
1 " " 40.000	5 " " 3.600
1 " " 36.000	203 " " 2.400
1 " " 30.000	5 " " 1.800
1 dobick. " 24.000	1 dobick. " 1.500
2 dobick. " 20.000	412 dobick. " 1.200
1 dobick. " 18.000	itd.

vsega vкуп 43.300 dobickov.

Valel razkazala je v l. razredu določena cena za

en cel originalni loz 2 tol. ali 3 gld. 50 kr. a. v. eno polov. " 1 " " 1 " 75 " " eno četrt " 15 st. gr. " 1 " " 90 " "

V sacemu udeležniku se pošljejo originalni lozi z mestnim grbom, katerim se priloži uradno izlozovansko razkazilo; uradno sporočilo dobickov in izplacilo slednjih je takoj po izteku.

Zaradi zaupanja, katero so si ti lozi brzo pridobili, se nadejamo mnogo naročil; slednja se izvršujejo v najmanjših strokih, celo v najdaljnih krajih, promptno in zanesljivo.

Naročila za prvo izlozovanje sprejemamo proti vpošiljavi zneska do

30. novembra,

na pozneja naročila se more le potem ozir je-mati, ako lozi niso pošli. Tedaj naj se blagovoli vsakdo kmalu obrati naravnost na

Adolfa Haas & Comp.,

kupijski zavod z državnimi papirji v Hamburgu.

V le kratkem času so se priglasili 10krat prvi a glavni dobicki v našem po sreči podporenim zavodu. (321—2)